

Czynniki mające wpływ na opóźniony rozwój mowy lub wady wymowy

1. W okresie ciąży niektóre choroby matki mogące wpłynąć na rozwój mowy jej przyszłego dziecka:

- toksoplazmoza,
- cytomegalia,
- różyczka,
- opryszczka,
- kiła,
- świnka,
- ospa,
- wirusowe zapalenie wątroby typu B i C,
- nowotwory,
- HIV,
- gruźlica,
- grypa,
- infekcje narządów rodnych,
- listerioza,
- borelioza,
- anemia.

2. Niezdrowy styl życia przyszłej matki:

- Alkoholizm – kobieta nadużywająca w czasie ciąży alkoholu często rodzi dziecko z tzw. Alkoholowym zespołem płodowym (FAS). Dziecko z FAS nie osiąga odpowiednich dla wieku postępów. Jest słabsze od rówieśników. Jest bardziej podatne na choroby.
- Nikotynizm – kobieta paląca w ciąży papierosy często rodzi dziecko słabsze od rówieśników. Naraża swoje potomstwo na wystąpienie zaburzeń układu sercowo – naczyniowego oraz na problemy z przemianą materii. Maluch może mieć kłopoty z oddychaniem oraz mogą wystąpić u niego wady wrodzone. Zwiększa się ryzyko do nagłej śmierci łóżeczkowej.
- Nieprawidłowa dieta ciężarnej bogata w cukry proste i tłuszcze, a pozbawiona pokarmów zawierających składniki potrzebne do rozwoju dziecka, jak np. kwas foliowy.

W okresie okołoporodowym

(między 39 tygodniem ciąży, a 7 dniem życia po narodzinach), np.:

- niedotlenienie,
- poród kleszczowy,
- złamanie kości czaszki.

W okresie dzieciństwa

- choroby wieku dziecięcego, np. powikłania odry, różyczki, świnki, ospy wietrznej itd., które mogą doprowadzić do podrażnień lub zapaleń mózgu bądź opon mózgowych,
- schorzenia górnych dróg oddechowych, np. nieżyt nosa, alergie, zapalenie gardła, migdałków i zapalenia zatok obocznych nosa mogą doprowadzić do zaburzenia czynności oddychania,
- upadki, urazy ciała, utrata przytomności itd.,
- zatrucia w okresie dzieciństwa,
- niektóre leki zażywane przez dziecko systematycznie, np. antybiotyki, cytostatyki itd.,
- wady zgryzu spowodowane przez np.:
  - karmienie dziecka mlekiem z butelki (zamiast karmienia piersią) – może doprowadzić do zaburzenia czynności fizjologicznych narządu żucia, a tym samym do wad zgryzu, tyłożgryzu, tyłożuchwia, zwężenia szczęki, wysunięcia siekaczy górnych itd.,
  - zbyt długie karmienie dziecka pokarmami półpłynnymi, czyli tzw. Papkami, i za późne wprowadzanie do jego diety pokarmów stałych również mogące doprowadzić do nabycia przez dziecko niewłaściwych umiejętności żucia i do powstania wad zgryzu,
  - nieprawidłowe układanie głowy niemowlęcia do snu (zbyt wysokie lub zbyt niskie) – powoduje zmianę ułożenia żuchwy, co skutkować może przodożuchwem lub tyłożuchwem,
  - nawykowe korzystanie ze smoczków uspakajających, gryzaków, również ssanie wargi, palca lub przedmiotów – może doprowadzić do przetrwałego dziecięcego ssania i w konsekwencji wad w budowie aparatu artykulacyjnego, które przyczyniają się do powstania wad wymowy,
  - brak wygospodarowanego dla dziecka miejsca do zabaw – maluch nie musi mieć odrębnego pokoju, jednak warto zorganizować dla niego chociaż „kącik”, w którym będzie się bawił,

- brak zainteresowania rodziców dzieckiem, wspólnych zabaw, czytanie książek, wspólnego spędzania czasu, rozmów, a także wspólnej nauki itd.,
- rozłąka z rodzicami, zwłaszcza z matką, spowodowana częstymi wyjazdami lub pracoholizmem ojca i matki,
- wady wymowy rodziców i niepoprawne, pieszczotliwe zwracanie się do dziecka.

Rozwój mowy dziecka jest uzależniony od jego ogólnego rozwoju intelektualnego i fizycznego. Dlatego tak ważne jest obserwowanie, czy dziecko słyszy, czy w odpowiednim wieku nabyło umiejętności siedzenia, chodzenia, chwytania przedmiotów itd.

Niektóre niepokojące symptomy opóźnionego rozwoju mowy lub wad zgryzu

Dziecko ma złą koordynację odruchów ssania i połykania. Pojawiają się u niego opóźnione w stosunku do rówieśników odruchy żucia i ssania. Dziecko jest opóźnione intelektualnie. Późno stawia pierwsze kroki. Dziecko ślini poduszkę. Maluch oddycha przez usta. Podczas połykania śliny wkłada język między zęby. Pocięcha przedwcześnie traci zęby mleczne. Dziecko ma wadliwą postawę ciała. Maluch ma niedosłuch.